

Puolustusministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@defmin.fi

Lausuntopyyntöne 9.2.2015, FI.PLM.2015-218; 909/40.02.00/2013

Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja

Tiedonhankintalakityöryhmän mietintö

TeliaSonera Finland Oyj ("Sonera") kiittää mahdollisuudesta lausua Tiedonhankintalakityöryhmän mietinnöstä ("mietintö") ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Säädettäessä regulaatiota, jolla on vaikutuksia kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseen ja luottamuksellisen viestinnän suojaan on lain valmistelussa kiinnitettävä erityisesti huomiota sääntelyn vaikutuksiin nimenomaan perusoikeuksien ja yksityisyyden suojan kannalta. Tämä vaatimus edellyttää, että tietoliikennetiedustelua koskeva sääntely on tarpeellista ja toisaalta oikeasuhtaista ottaen huomion tiedustelulla tavoiteltava yhteiskunnallinen hyöty suhteessa kansalaisten yksityisyyden suojaa koskevien oikeuksien toteutumiseen. Asiaa sääntelevän lakitekstin olisi oltava selkeää, läpinäkyvää ja tarkkarajaista.

Tiedustelutoiminnan toteuttaminen tulisi tapahtua oikeudellisen valvonnan piirissä kuten tuomioistuimen tai muun riippumattoman oikeuselimen valvonnassa kuten mietinnössä todetaan. Mietinnössä tarpeelliseksi arvioitu lupamenettely auttaa varmistamaan tiedustelutoiminnan läpinäkyvyyden ja toisaalta pyyntöjen vastuullisuudelle asetettavien vaatimusten noudattamisen. Lupamenettelyn tulisi olla kirjallista samoin kuin itse tiedustelutoimintaa koskevan luvankin olisi oltava kirjallinen ja nimenomaisella allekirjoituksella tai muulla lupaviranomaisen luotettavalla tunnistella vahvistettu.

Mietinnön mukaan tiedusteluviranomaisella tulisi olla suora tekninen pääsy teleyritysten viestintäverkkoihin. Mietinnössä todetaan, että teleyrityksille tai rajat ylittävien tietoliikennekaapeleiden omistajille tulisi asettaa velvoite osoittaa

Yritystiedot

TeliaSonera Finland Oyj
Teollisuuskatu 15, 00510 HELSINKI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1475607-9, ALV REK 1475607-9

tiedusteluviranomaiselle verkon liityntäpisteet sekä antaa tarvittavat tiedot tietoliikennetiedustelun toteuttamisesta varten. Sonera ei kannata viranomaisten suoraa, rajoittamatonta ja kontrolloimatonta pääsyä teleyritysten viestintäverkkoihin tai viestintäjärjestelmiin. Tietoliikennetiedustelun toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvien operatiivisten vaikutusten, kuten tietoliikenteen hidastumisen, minimoimiseksi on liityntäpisteen toiminnallinen ja tekninen hallinta oltava teleyrityksellä itsellään. Tätä puoltavat myös viestintäverkkoihin liittyvät vastuukysymykset ja viestintäverkkojen tietoturvan varmistaminen.

Teknisen pääsyn järjestäminen viestintäverkkoon aiheuttaa teleyrityksille sekä suoria että välillisiä operatiivisesta toiminnasta aiheutuvia käyttökustannuksia. Mietinnön mukaan vain teleyritykselle aiheutuvat suorat kustannukset tulisivat korvattavaksi tiedusteluviranomaisten toimesta, eikä siinä oteta lainkaan kantaa teleyrityksille aiheutuvien välillisten kustannusten kattamiseen. Koska kyse on yksinomaan viranomaisten tarpeiden toteuttamisesta, ei toiminnasta aiheutuvat kustannukset voi milteään osin kuulua teleyrityksen vastuulle. Siten myös kaikki välilliset, kuten henkilöstökustannukset, tulisi korvata viranomaisen toimesta samoin kuin mahdolliset muut kustannukset tai vahingot, jotka johtuvat tietoliikennetiedustelun aiheuttamista häiriöistä viestintäverkoille.

Kuten työryhmän mietinnössä todetaankin, on myös riippumaton jälkikäteinen valvonta tärkeä osa tiedustelutoiminnan läpinäkyvyyden ja kansalaisten oikeussuojan toteuttamista. Toimintaa olisi valvottava oikeudellisesti erillisten ja riippumattomien asiaan perehtyneiden valvontaviranomaisten toimesta tapauskohtaisesti. Jälkikäteinen valvonta tulisi olla mahdollista paitsi valvontaviranomaisen toimesta myös tietoliikennetiedustelun kohteena olevan henkilön aloitteesta. Tämän lisäksi parlamentaarinen valvonta edellyttää sitä, että tiedusteluviranomaisen tulisi säännöllisesti raportoida miten ja missä määrin tiedustelutoimintaa on harjoitettu. Viranomaistoiminnan läpinäkyvyys edellyttää etenkin välittömästi mahdollisen sääntelyn voimaantulon jälkeen ensivaiheessa tapahtuvaa raportointia mm. tietoliikennetiedustelun määrästä.

Kunnioitavasti,

Tapio Haapanen
TeliaSonera Finland Oyj / Lakiasiat